

2024-09-05 Nr. NV-2339

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-24-1098; 24-1099; 24-1100. TAIS-24-11584(2); 24-11587(2); 24-11586(2)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 9(1) STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL EUROPOS SĄJUNGOS VALSTYBIŲ NARIŲ SPRENDIMŲ BAUDŽIAMOSIOSE BYLOSE TARPUSAVIO PRIPAŽINIMO IR VYKDYMO“ NR. XII-1322 3 IR 17 STRAIPSNIŲ BEI PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ (toliau – Įstatymų projektai)		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne	Teisingumo ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2024-09-03	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Įstatymų projektais siekiama pašalinti Europos Komisijos identifikuosius trūkumus dėl 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pamatinio sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (toliau – Pamatinis sprendimas 2002/584/TVR) ir 2022 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2022/228, kuria dėl suderinimo su Sąjungos asmens duomenų apsaugos taisyklėmis iš dalies keičiama Direktyva 2014/41/ES (toliau – Direktyva 2022/228), nuostatų perkėlimo į nacionalinę teisę.

2020 m. gruodžio 3 d. Europos Komisijai Lietuvai pateikus oficialų pranešimą dėl Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūros Nr. 2020/2306 dėl Pamatinio sprendimo 2002/584/TVR tam tikrų nuostatų neperkėlimo ir netinkamo perkėlimo į nacionalinę teisę, ir siekiant Lietuvai pradėti pažeidimo procedūros užbaigimo, buvo priimti Baudžiamojo kodekso ir Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimai (atitinkamai 2022 m. gegužės 24 d. įstatymai Nr. XIV-1117 ir Nr. XIV-1118), pakeistos Teisingumo ministro ir Generalinio prokuroro 2022 m. liepos 13 d. įsakymu Nr. 1R-259/I-238 Europos arešto orderio išdavimo ir asmens perėmimo pagal Europos arešto orderį taisyklės.

Tačiau 2023 m. gruodžio mėn. Europos Komisija dar kartą Lietuvą informavo, kad neužbaigs pažeidimo procedūros tol, kol nebus padaryti pakeitimai dėl Pamatinio sprendimo 2002/584/JHA 4 straipsnio 6 punkto:

- į Baudžiamojo kodekso 9(1) straipsnio 4 dalies 3 punkte nurodyto atsisakymo vykdyti Europos arešto orderį pagrindo taikymo apimtį turi patekti ne tik Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, bet ir trečiųjų valstybių piliečiai (kaip konstatavo Europos Sąjungos Teisingumo Teismas 2023 m. birželio 6 d. sprendime byloje O. G., C-700/21);
- į šio pagrindo taikymo sritį turi patekti ne tik Lietuvos Respublikoje gyvenantys asmenys, bet ir asmenys, esantys Lietuvos Respublikoje (kaip nurodyta Pamatinio sprendimo 2002/584/JHA 4 straipsnio 6 punkte);
- vykdančioji teisminė institucija, konstatavusi, jog asmuo patenka į Pamatinio sprendimo 2002/584/JHA 4 straipsnio 6 punkto taikymo sritį, taip pat turi įvertinti, ar yra teisėtas interesas, pateisinantis išduodančiojoje valstybėje narėje skirtos bausmės arba sprendimo dėl įkalinimo vykdymą vykdančiosios valstybės narės teritorijoje, t. y. turi įvertinti, ar bus sudarytos palankesnės sąlygos asmens socialinei reabilitacijai.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Baudžiamojo kodekso pakeitimo projektu siūloma nustatyti, kad galima atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį, jei jis yra išduotas dėl Lietuvos Respublikos piliečiui ar užsieniečiui, kuris turi teisę būti ar gyventi Lietuvos Respublikoje, paskirtos su laisvės atėmimu susijusios bausmės vykdymo ir Lietuvos Respublika, siekdama sudaryti palankesnes sąlygas nuteistojo socialinei reabilitacijai, perima šios bausmės vykdymą

Tokia formuluote būtų sukonkretinama, kad nuostata taikytina užsieniečiui, t. y. nebūtinai Europos Sąjungos valstybės narės piliečiui, kaip konstatavo ESTT byloje O. G., C-700/21; nurodomas užsieniečių, turintis teisę gyventi Lietuvos Respublikoje ar teisę būti Lietuvos Respublikoje, kadangi pagal Pamatinio sprendimo 2002/584/JHA 4 straipsnio 6 punktą atsisakymo pagrindas turi apimti ne tik valstybėje gyvenančius, bet ir esančius asmenis; įtraukiamas palankesnių sąlygų nuteistojo socialinei reabilitacijai kriterijus, kadangi, kaip konstatavo ESTT byloje O. G., C-700/21, perkeliama Pamatinio sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktą iš vykdančiosios teisminės institucijos negali būti atimta diskrecija, būtina tam, kad ji galėtų nuspręsti, ar, atsižvelgiant į šio sprendimo 49 punkte nurodytą siekiamą socialinės reabilitacijos tikslą, reikia atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOŠ FORMA

Sprendimų pripažinimo įstatymo pakeitimo projektu siūloma patikslinti 3 straipsnio 2 dalies 1 punktą ir 17 straipsnio 1 dalį, nurodant analogiškas asmenų kategorijų formuluotes, kurios siūlomos BK pakeitimo projektu ir šio įstatymo priedą, nurodant jame Direktyvą 2022/228.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Įstatymų projektams įgyvendinti papildomų biudžeto lėšų nereikės, taip pat nereikės priimti naujų ar keisti galiojančių teisės aktų.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Teisės aktų projektai suderinti su Vidaus reikalų ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Nacionaline teismų administracija ir Generaline prokuratūra.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pastabų ir pasiūlymų Įstatymų projektams neturi (2024 m. rugpjūčio 22 d. išvada Nr. NV-2234).

2024 m. rugsėjo 3 d. tarpinstituciniame pasitarime Įstatymų projektas pastabų ar pasiūlymų nebuvo pateikta.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Priėmus šiuos pakeitimus bus visiškai pašalinti Europos Komisijos nurodyti Pamatinio sprendimo 2002/584/TVR ir Direktyvos 2022/228 perkėlimo į nacionalinę teisę trūkumai.

PAŽYMA PARENGĖ

Artūras Norkevičius

Viešojo valdymo grupė, vyresnysis patarėjas